

Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és Kiadóhivatal
Széchenyi tér 3. Telefontám 124.

Szerkesztő: Dr. Kiss Pál.
Főv. DR. KISS PÁL.

Alapította:

DR. KISS PÁL.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK HELYBEN

Fél évre 7 korona | Egy hóra 1 K 20

ELŐFIZETÉSI ÁRAK VIBEKEN

Fél évre 12 korona | Egy hóra

A vitézség

Jogelme lesz a politikai jogok gyakorlására. A magyar kormány amelyet az események és a demokratikus irányzat felé való haladás válság felé sodort, ma felülről megerősödött, elismerő és bizalmi nyilatkozatot kapott a királytól.

Ennek a bizalmi nyilatkozatnak appendixa sokat jelentő vizsgálata azok számára, akik nem csupán kormányváltás an, de demokratikus haladásban is bíszakodtak. A bizalmi nyilatkozatból, ha nem is erőmmel, de még is megállapíthatjuk, hogy ha kormányváltás nem is, de bizonyos elvi változás történt a kormány vezetőknek eddig vallott álláspontjában. Nem akarjuk azt mondani hogy Tisza István a hősök választójogával kapcsolatban vallott eddigi felfogását szegre akasztja és azt sem állíthatjuk, hogy saját hatalmi érdekének és a pártérdeknek kívánt áldozatot hozni, amikor revízió alá vesse a törvényt, de ha mindent határozottan nem is állíthatjuk, de tényként lejegyezhetjük azt hogy a hősök választójogának kiterjesztésében nem a kormánynak, hanem egyedül a magyar királynak szólhat minden elismerés a dícséret.

A bizalmi nyilatkozatból örvendéssel és jól eső érzéssel állíthatjuk meg, hogy a magyar király demokratikus érzésének és gondolkodásának több tanujelét adta ezzel az újabb királyi nyilatkozattal, mint az egész magyar kormány és az egész többeségi párt.

Mert hiszen jól emlékezhetünk még arra a beszédre, amelyet a kormányelnök a képviselőházban mondott a hősök választójogáról benyújtott ellenzéki indítvány tárgyalkor.

Akkor még az illu hősök nem voltak politikai jogok gyakorlására alkalmasnak és ezeket élénk példákul is illusztrálta. Azóta történt egyet a világkerék.

A királyi akarat képez még a legelőnyösebb politikust is meggyőzni. Sőt mi több, megállapíthatjuk már most egész bátran, hogy amennyiben a magyar király demokratikus felfogásának még több jelét kívánja adni, úgy Tisza Istvánban legjobban az ellenzék fog csalódni, mert emberi jogokat, népek kívánságát, a demokratikus fejlődést nálánál senki nem fogja tudni jobban megérteni és megállapítani.

Többé a választói törvény revízió alá kerül, a többeségi pártok alkalmat nyílik meggyőzni a hősök választójogát, amelyet eddig egy két képviselő még lezavart. A magyar király nemcsak szereti és megbecsüli a katonák, de őrtitrek tartja arra is, hogy akármilyen hatalmas jogot gyakorolhasanak a nemzet életének irányításában.

irányításában.

A magyar király ezzel a tettével újabb bizonyosságot adta annak hogy nemcsak érő szívvel, hanem márnus-lelekkel vezeti népeinek sorsát, de bizonyosságot adta egyúttal annak is, hogy minden politikai kérdésről a legjobb politikai irányításban.

Tüzérségi harcok nyugaton.

Höfer altábornagy legújabb jelentése

BUDAPEST, május 3.

Keleti hadszíntér:

József főherceg vezérezredes hadserege:

Több ellenes szeszadnak a Putna völgyben lévő állásaink ellen intézett előretörését ellenség veres veszteségei mellett visszavertük.

Olasz hadszíntér:

Helyenkint élénk a tüzérségi tevékenység.

Délkeleti hadszíntér:

A tüzérségi tevékenység helyenkint élénkebb.

Höfer altábornagy,
a vezérkari főnök helyettese.

A német vezérkar legújabb jelentése.

(Hivatalos jelentés.) BERLIN, május 3.

Nagyfőhadiszállás jelenté:

Nyugati hadszíntér:

Rupprecht bajor trónörökös hadserege:

Az utóbbi napok tartós tüzérségi harcát ma reggel a Scarpe mindkét partján pergőtűz követte, utána széles arevonalon újabb támadások kezdődtek.

A német trónörökös hadsereg arevonala:

Kedvező megfigyelés mellett a tüzérségnek és az aknavetőknök harc tevékenysége tegnap nagy erősséget ért el különösen a Vauxailló és Gredonne között a hegyi fronton az Aisne Marne csatorna mentén és a Prosnestől északra emelkedő magaslati állásokon volt jeles a tűzharc.

A béke hirei

Csak júniusban lesz a stockholmi konferencia

Orosz szociálisták a francia követelések ellen

Megbízható forrásból érkezett értesülések szerint Stockholmban a nemzetközi kongresszus legkorábban június 10 én lehet, mert teljesíteni akarják az angolok ezirányú követeléseit.

Haysmans a stockholmi Tidigen munkatársának a béke kérdéséről nyilatkozatot tett. Azt mondta, hogy a béke nagyrészt attól függ, hogy a német szociáldemokrácia és a német diplomácia hajlandó-e kötelező ígéretet tenni a mindennemű annexióról való lemondás kérdésében. Véleménye szerint azonban az első nemzetközi kongresszus nem kecsegtet sok eredménnyel.

A Djen szerint a szociálisták vonakodása a koncentrációs kormányba való belépéstől a szociáldemokraták hatalmi állását veszélyezteti. Erre a polgári ultimátumra Cseidze döntő tényekkel szándékszik válaszolni.

A francia sajtó úgy értesül, hogy a pétervári munkások és katonák tanácsa a francia szociálista küldöttségét Franciaország elszász-lotharingiai igényének melőzésére szólította fel. A tanács a következő kérdést intézte a francia küldöttséghez: Ha Elzász-Lotharingia lenne az egyetlen akadálya a béke megkötésének, vállalkoznának-e a kérdés megoldására.

A Temps erőiesen tiltakozik a munkástanács magatartása ellen.

A Szocialist jelenti, hogy Huysmans tegnap stockholmi útjában Göteborgba érkezett Rotterdamból Svédországba egy holland személyszállító hajón, mint pincér tette meg az utat. A Szocialist munkatársának kijelentette, hogy a nemzetközi irodának a béke kérdésében elfoglalt álláspontja az, hogy a háborút annexió nélkül kell befejezni és egy olyan békét kell teremteni, amely nemcsak ennek a háborúnak vet véget, hanem a háborút egyáltalán kiküszöböli.

Ugy tudják, hogy a stockholmi konferencia sikertelen lesz, úgy, hogy valószínűleg egyáltalában nem is tartják meg. Az orosz szocialisták nem mennek Stockholmba és ezért az osztrákok, magyarok és németek teljesen cöl-talannak tartják a részvételt. Minden jel arra vall, hogy az angol kormány nem enged meg a szocialisták el-utazását.

Bonnar Law kijelentette, hogy Lloyd George hirtelen Franciaországba utazott. A párisi tanácskozás igen nagyfontosságú kérdésekben dönt.

A Morning Post értesülése szerint az alsó Ház legközelebbi ülésén az Uniópárt infelpellációt terjeszt elő a szaloniki-i hadsereg passzivitása miatt. Dillon Ir képviselő azt fogja kérdezni, igaz e, hogy a szaloniki-i hadsereg a német tengeralattjárók által blokkálva van.

Lloyd George az alsóház összeülése után nyomban nyilatkozni fog a béke lehetőségéről.

Veszek mindenféle ócska varrógi peket, ócska ruhát, ócska hűtő üveget, rongyokat, subadaraboké ócska vasat és mindenféle ócskaságot legmagasabb árban

Brichta Rudolf

Eötvös utca 31. szám.

Kelend harcér:

Általában a helyzet változatlan, a Sunita és Patna völgy között egy orosz támadás tűzrakban vesztésgteljesen összeomlott.

Macedón harcvenal:

Élénk tüzelés Monastirnál a Vardar nyugati partján és a Doiran tótól délnyugatra.

LUDENDORFF.

Béke-kölcsön.

Hat százalékos lesz az új hadikölcsön.

Talán kissé sokat foglalkozunk ezzel a kérdéssel, hogy mikor lesz béke és milyen úton módon ezü-letik meg a talán kissé keveset assai, hogy mit tehetünk mi magunk a reánk nézve kedvező béke érdekében.

Pedig ez a második kérdés jóval fontosabb az elsőtől, már csak azért is, mert mindenkinek alkalmat nyújt előtérben felállítás helyett határozott cselekvésre.

Könnyű belátni, hogy éppen a háború befejező szakában és éppen a teljesen kielégítő béke érdekében szükségessé válnak a harc-képességet a legmagasabb fokra emelni, mert máskülönben minden eddigi diadalunk kárba vész.

Ezenkívül a felháza is minden kinek arra kell törekednie, hogy erkölcsi és anyagi erejével egyaránt támogassa a csatamezőkön küzdő testvéreit. Egyfelől tehát kevesebbet kell panaszkodni bajaink miatt, amelyek amenny sem elvitatlanok, másrésztől minden alkalmat meg kell ragadni előzettségünk bebizonyítására.

Ilyen alkalom kínálkozik legközelebb a hatodik hadikölcsön jegyzésében.

Ugy látszik, hogy a világháberu pekeli szemérműve rettenetes fortissimával fog bevégsődni. Va lamennyi hadviselő fél igazán a legvégsőig fessül minden erejét, hogy a győzelem serpenyőjét maga felé billentse, vagy legalább is minél kevésbé hátrányos helyzetben tálhessen le a békátárgyalások szatlatához.

Ezenkívülva mindenkinek még nagyobb kötelessége, mint eddig volt, minden nélkülözhető pénzét a hadikölcsön előjára fordítani a okos hazafissággal elletetni a kedvező békét, ahelyett, hogy elbetett kezekkel nehajtozsa, hogy vajjon mikor lesz béke és ki fogja azt nyelése ötni.

A hatodik magyar hadikölcsön előkészületeit teljesen befejezték, úgy, hogy azt a kormány már legközelebb kibocsáthatja, sőt már régebben is kibocsáthatta volna.

Most azonban, hogy az austriai miniszterválság is elsimult, a hadikölcsön kibocsátásának már sem áll útjában és azt május 10.

és 12. körül ki is bocsátják. A hatodik hadikölcsön típus eltérő lesz az eddigi hadikölcsönöktől, a menyiben most csak egyféle típust, még pedig 6 százalékos hadijáradékot bocsát ki a kormány.

A városi köztisztasági üzem jövedelmezősége

Egy hét alatt 1100 korona jövedelem

Annak idején Gercsa Péter városi tanácsjegyző indítványára a köztisztasági üzemet városi kezelésbe vették. Sokan elleneztek azt akkoriban, de hát minden józan eszű ember belátja, hogy a köztisztaság olyan fontos közéleti dolog, hogy annak okvetlen városi kezelésben kell lennie.

A fontos közegészségügyi érvek mellett ma csattanós anyagi előnyökkel bizonyította be a városi köztisztasági üzem, hogy mennyire előnyös a városra, ha a köztisztasági üzemet házilag kezeli.

Egy hét alatt 1100 korona tisztá jövedelmét szállított be a köztisztasági üzem, szemét és fekáli hordásból a városi pénziárba. Tehát anyagilag is nagyon kifizető megát a köztisztasági üzem, mert ha ilyen arányokban mutatkozik a jövedelem, akkor sokkal több jövedelmé lesz ebből a városnak, mint a kaszaperi pusztából.

A községi üzemnek ez a példája is bizonyítja, hogy helyes vezetés mellett, a községi üzemek azok, amelyek a város fokozódó kiadásait fedezik, anélkül, hogy régi rossz makói módhoz, a pótadék unos utalan emeléséhez fordulnánk.

A nagyhalmagyiak tömeges megbüntetése Cs. palotán

A csanádpalotai takarékpóztár igazgatója Kovács József írja a következőket.

A termelőktől az Országos Közélelmezési Hivatal rendelkezésére többszörös requirálással bevoattak a fölöslegek, bizton azzal a célzattal, hogy a közszükséglet, így hazánk összalakosságának szükséglete is a megszabott beosztással kielégítést nyerjen, a Hadi Termény útján mindenki megkapja élelfontartásához minimálisan szükséges terményét.

Azt hisszük, legalább feltételezzük, hogy minden város és község előljárósága meg is kapja vármegyéje útján a megfelelő időközökben lakossága számára a szükséges élelmi és egyéb közszükségleti cikkeket, hogy azokat lelkiismeretesen szétosztva, azok rendelkezésére is bocsátják.

Ezért érihetetlen az, hogy Aradmegyéből már hónapok óta valósággal előzőnik román honfitársaink az Acsev. menti községeket, főlelmiszerük, a kukorica bevásárlása céljából. Eleinte kisebb számban jöttek, s kevesebb mennyiséget vittek, az utóbbi időkben azonban már oly tömegesen látogatnak el hozzánk, hogy kétfoly kezd felmerülni ellátásukat illetőleg.

Április hó 30 án mintegy 40-50 embert — férfit és nőt — kísért be a községhezához Csanádpalotán a csendőrség akik Szóvényes, Déznalár és más Aradmegye, nagyhalmagyi járásbeli községekből jöttek kukoricát vásárolni. Ezek-től az általuk vett kukoricát elkobozták. Állításuk szerint — mit el nem hiszelünk — az kényszerítli őket a kukorica beszerzésére, hogy nem kapják meg a szükséges mennyiséget családjaik részére, sem a papjuk

Ablakredőnyök önműködővel

minden nagycsúgban kaphatók Fallagi-csúgá

nem törődik velük, s igazolvány nélküli vásárlásra utasítják a világra.

Két esetben állhat ez ügyben, vagy el vannak látva, mit kétségbe nem vonunk, ez esetben miként engedhető meg nekik a tömeges járkálás és vásárlás akkor, mikor Arad megyében himlőjárvány van a főorvos jelentése szerint, s mellett a kukorica vásárlása és szállítása hatóságilag szigorúan el van tiltva.

Ha pedig nincsenek megjelölten ellátva, amit elhárítani képtelen vagyunk — ez esetben miért nem intézkedik a hatóságuk, vagy akiknek szigorú kötelességük az honfoglalásunknak úgy is szerény igényű megélhetésüket biztosítani s ne tegyék ki őket a drága munkaidő pócsokolásnak, alapos megszárlásnak s mellett anyagi veszteségnek és a büntetésnek is.

Nem szándékunk vádaskodni, nem is e célból tettük ezeket közzé, de feltétlenül és sürgős intézkedést kérünk, ne hogy ezen eljárás is a magyarság büntülévé revasson fel, s esetleg lelketlen agitátorok által revásunkra kihasználtságának, mert imádott hazánk jövő boldogsága összes népnek — nemzetiégi különbség nélkül való — békés megértésén kell hogy alapuljon.

Makón is tilos délután a fekete-kávé.

Délután 3—7 ig semmiféle kávé nem árusítható.

A polgármester ma a kávéfogyasztást korlátozó következő rendelkezést adta ki.

Az Országos Közélemezési Hivatal Előkezelésének a kávé fogyasztás korlátozása tárgyában folyó évi március hó 29-án 3787—1916. sz. alatti kiadott rendelet alapján Csánádvarmegye alispánja a következőket rendeli.

Büfék és italok forgalmában a kávéval foglalkozó üzletekben, (kávéházak, cukrászdák, tejcsarnok, kávékiszáradók, kávéházak, étterem) délutáni 3 órától este 7 óráig fekete-kávénak, tekintet nélkül arra, hogy az előállításnál a kávénak minő néző használtatott, (maláták, konzerv, pétkávé stb.) valamint fekete-kávét felhasználásával készült egyéb italoknak kizárólagos készítését megtiltom.

A rendelet ellen vétők a 420—1915. M. E. számú rendelet értelmében fogják büntetni. Jelen rendelettem ezennel hatályba lép.

NAPI HIREK

— Áthelyezett katonai orvos. Dr. Endrei Ármán makói fogorvost, aki eddig Aradon teljesített katonai szolgálatot, Lublumba helyezték át.

— Alispánok értekezlete a fővárosban. A belügyminiszter táviratiilag értesítette Horvay István alispánt, hogy pénteken, május 4 én délután az Országos Közélemezési Hivatalban közéleti és rakviratási ügyben értekezlet lesz s azon jelenjen meg. A törvényhatóságok első tisztviselőinek értekezlete összefüggésben áll azokkal a teendőikkel, amelyeket az országig hátralevő két és fél hónap ellátása tár elénk. Nem titok, hogy az előttünk levő hónap a legsúlyosabb feladatokat rójják mindenkire, mert jellehet az ország készlete elegendő arra, hogy bejöjjön mindenkinek jussón, de csak a kellő takarékoskosság és megfelelő beosztás biztosít hatja mindenkinek a kitartást. Az ország lakosságától türelmet, önmegtartóztatást vár az ország és a hadviselés s ezt a hazafias magatartást mindenkinek abban a tudatban kell tanusítania, hogy ha szükösen is, de élelem van és feltétlenül jut minden embernek.

— A városi kocsisok is nyugdíjban részesülnek. Makó város tanácsa ma foglalkozott a városi kocsisok évi bérelmével, hogy őket is vegyék fel a városi nyugdíjintézet katalékéba. A tanács óhatva a kérelem méltányos voltától azt indítványozta a képviselőtestületnek, hogy a városi kocsisok is vétessenek fel a nyugdíjintézetbe.

— Új szabályrendelet a makói kocsmákról, vendéglőről és pálinkamérésekről. Makó város tanácsának mai ülésén mutatták be a kocsmák, vendéglők, kávéházak és pálinkamérésekről alkotott új szabályrendeletet, melyet a legközelebbi közgyűlés elé terjesztanak jóváhagyás, illetve tudomásulvétel végett.

— Anyakönyvi hírek. Házasságot kötöttek: Rigó József Erdélyi Etelkával. Elhalaltak: Szőlősi Mihály 16 éves, Lakatos Menyhért 37 éves.

— Értesítés. Panama kalapok érkeztek nagy választékban, u. sz. eredeti modellek minden divat színben. Tisztelettel: Weiszmann Malvin. Telefon 174 szám.

NYILT-TER.

Közszönetemet fejezem ki mindazoknak, a kik testvérem halála folytán ért gyászomban résztvevőket kifejezték, nemkülönböztetve azoknak, akik temetésén megjelenni szivesek voltak.

C. Erősné János.

REGÉNY.

Egy világhírű regény.

(1840)

187. fejezet.

Helén és Márta.

Misi rögtön futni akart intézkedni, hogy Szappanos kérésre rikkessék.

— Megteheti, de nem hiszem, hogy eredménye legyen! mondá Terenti. Ravasz egy fiú az, aki taljir azá rendőr szén. E helyett jobb lesz a megunk delgát megbeszélni. Tudomással bírok róla, hogy én a valenciai köztársasági megbeszéltem.

— Nyomorultak! fakadt ki Póty. Ti m'attatok kerültam oda D) most lassanok veletek.

— Éa helyreállítatom az én becsületét, Póty ur! De csak oly feltétellel, ha részemre szabad elmozdultat b'istom.

— Igen akasztó! fakadt ki Misi mérgesen. Nem érdemel kiemeltet, mert engem sem kíméltet, földöntutóvá teitek.

— Akkor hát menjen a dolog a maga utján! mondá Terenti. Ha engem kizárólag a rendőrségnek, akkor kizárólag, hogy én a valenciai rendőrség köztársasági büntetése miatt körszi.

(Folyt. köv.)

Értesítés.

Fogkőonák, hidak, egész fogcsorok, szájpadiás nélkül, aranyból, platínából

fogtömések

zást amalgamból és a fogcsorával azonos porcellánból, Fogkővek eltávolítását, fogak fehéritését és hibás fogcsorok átalakítását elvállalom, 23 éves fogtechnikus gyakorlatom alatt több éven át Budapesten és Berlinben is szerzett tapasztalataim felbátorítanak arra, hogy ezen szakmádomat a nagyérdemű közönség becses figyelmébe ajánljam. Tisztes tisztelttel!

Szerecs György

vizsgázott fogtechnikus, Uri Sámuel-tele ház, Makó.

A Buza-féle kocsmá, eladó.

Értekezhetni: Hujal-utca 9

Rakay Korona

adása, hogy más államokban a kávéfogyasztás

horomogot

elhet kapni, egy kisvárosban, mint Magyarországon. Értekezni lehet: Váradi-utcai vendéglőjében.

Fiatalkorú és leányok lapkihordásra felvételnek a kiadóhivatalban.

Makói Urania Színház

Telefon szám: 181

Szombaton, május 5 én

A mostoha gyermek

Színház 3 felvonásban.

A főszerepben: Dorrit Waxler

Előadások esütöttek, szombaton és vasárnapon napokon tartatnak. Előadások kezdése este 8 órakor. Vasárnap két előadás: fél 6 és este 8 órakor.

Hirdetések
felvételnek
a kiadóban.

Marhabőrt,

lebőrt, juhőrt, nyulőrt, bány-
bőrt, csekebőrt és mindenfajta
bőrököt és gyapjút, a legma-
gasabb napi árban vesszük.

Löwenstein Ármán
Deák Ferenc- u 48 szám.
Fácava bormérés mellett.

1848 eredeti toaletti modellt
köszl a Budapesti Bazár
egy évfolyamában. Előzetési
ára negyedévre: 350 korona.
Ingyen mutatványszámot küld a
„Budapesti Bazár” kiadó-
hivatala, Budapest, VIII.,
Baross-utca 22. szám.

Két három kilónc föld
vetemény alá kerestetik
Cím a kiadóhivatalban

Dísztemelkezési vállalat.	
KISS KÁROLY	
dísztemelkezési vállalata.	
Makó	Fótér
<p>Temetések rendezését a legegyszerűbbtől a legpompásabb kivitelig pontosan és jutányos áron végezzük. Ravatalozások pompás elrendezése! Érc és fakoporsó raktár!</p> <p>Gyász esetekben tessék teljes bizalom- mal fenti céghez fordulni.</p>	
Pontos kiszolgálás.	

Jó házból való
fiu tanulónak
felvétetik a
Makói Függet-
len Ujság
nyomdájában

Makói Független Ujság

nyomdai műintézete

Nyomtatványok gyors és pontos elkészítése

Telefon szám 124.